

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XLVI. Iudicium temerarium talione punitum, & puniendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

Fluminaq; ad caput incipient remocare liquores.

Quo pacto exploratores ad Rahab aiunt: *Qui ostium domus sue egressus fuerit, sanguis ipsius erit in caput eius, & nos erimus alieni. Cunctorum autem sanguis, qui tecum in domo fuerint, redundabit in caput nostrum, si eos aliquis tetigerit.* Hoc pactum pepigerunt Hebraei duo, cum hospite sua. Duo autem falsi testes, apud Danielem, dicuntur *mentiri in caput suum*, mendacio scilicet in caput eorum redituro. Atque hæc de talione in genere dicuntur. Particulatim proximus vel iudicio, vel verbo, vel facto violatur; quo ordine & nos talionem prosequemur, vt constet, *judicia Domini esse vera, iustificata in semetipsa, & aliquando ita claram ac manifestam Dei paria reponentis poenam, vt est lumen meridies.* In hoc triplici læsionis genere, quicumque ius alterius violat, sibi dictum putet, quod senior Tobias filio suo paternè inculcauit: *Quod ab alio oderis tibi fieri, ne tu alteri facias.*

Propert. lib.

2. eleg. 5.

Iosue. 2. 19.

Dan. 13. 55. 59.

Psal. 18. 10.

Psal. 36. 6.

Tob. 4. 16.

CAPVT XLVI.

Iudicium temerarium talione punitum, & puniendum.

Quemadmodum non sine sacrilega blasphemia, ita neque sine stulta infania hæretici Luciferiani Deum accusauerunt, quòd eiecerit de celo Luciferum, pessimi spiritus mali patroni: Marcionista autem, quòd indurauerit Pharaonem, & in mari rubro submerferit exercitum Egyptiorum: Thalmudista denique, qui dicere audeat, Deum saepe flere: quòd euerterit templum, Iudæosque disperferit. Quasi verò summus Iudex male iudicauerit, quando illum de celo expulit, qui Altissimum ipsum voluit de solio deturbare; aut quando crudelem regem aquis extinxit, qui in tot infantibus submersis extinguere tentauit totam gentem Hebræorum, vel quando illos disperfit, qui Filium illius, eiusdem gloriæ & diuinitatis participem, infamissimo genere mortis interimentes, in crucem sustulerunt. Itaq; Deus est *fidelis, & absq; ulla iniquitate, iustus, & rectus*; quia *rectum iudicium eius.* Quid enim? an permittere debet, vt homo nullo delectu, ita temerè iudicans, aut suspitionibus sinistris alterum vulnerans impunè ferat iudicium ac suspiciones? Tunc injustus esset, si non iudicaret, & mala non plecteret. Vt ergo & alios deterreret à te-

I.

S. Thom. 1.

cont. Gent.

cap. 95.

Irenæ. lib. 4.

c. 47 & 48.

Thalmud

ord. 1. Dist. 5.

& S. Thom. 1.

cont. Gent.

cap. 6.

Deut. 32. 41.

Psal. 118. 137.

T t 3

merè

Matth. 7. 1.

merè iudicando, & alios consolaretur, qui temerè iudicantur, disertè monuit: *Nolite iudicare, ut non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* Vides iudicij diuini æquiritatem, humani talionem?

II.

S. Augustin.
de sermone
Domini lib. 1.
cap. 28.
1. Cor. 8.

In quæ verba ita scribit S. Augustinus: *Quia temporalia (quorum sollicitudinem Christus paulò priùs prohibuerat) in futurum procurare incertum est, quo animo fiat, cum possit simplici & duplici corde fieri, opportune hoc loco subiecit: Nolite iudicare, ut non iudicemini.* Et concludit: *Nos ergo reprehendimus ea, quæ nec scimus, quæ animo fiant; neq; etiam ista, quæ manifesta sunt, ita reprehendimus, ut desperemus sanitatem.* Ad quem modum etiam D. Paulus, cum idolo-

Rom. 14. 3.

lolytis vesci prohiberet, tamen non voluit, ut, qui illis non vescerentur, de vescentibus malè iudicaret, quia poterant, aut per ignorantiam, aut bono animo vesci. *Qui, inquit, non manducat, manducantem ne iudicet.* Ad similem modum docet D. Augustinus, velle Christum, ut, quamquam ipse rerum temporalium sollicitudinem deponi iusserat, tamen eos non iudicemus, quos videmus, pro victu, & amictu sollicitos esse. Quin & pergit explicans, quod sequitur: *Sed, inquit, potest mouere, quod ait; In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Numquid enim, si nos temerè iudicauerimus, temerè etiam de nobis iudicabit Deus? Sed hoc dictum est, quia temeritas, quæ punis alium, ipsa te puniet.* Quo modo puniet?

Ibid. c. 29. &
ep. 49. q. 4.
item lib. 2.
qq. Euang.
cap. 8.

1. In conscientia, quæ te arguet temeritatis. 2. Coram tribunali diuino, ad quod, alibi ostendimus, accessisse Religiosum admodum fidenter, nixum hac sententia: *Nolite iudicare, & non iudicabimini;* ita utique accedent cum magna trepidatione, qui sibi conscij sunt, se tribunal illud iniquè inuasisse. Hinc S. Augustinus ait: *temeritas ipsa te puniet.* Hoc est, iudicium tuum temerarium, ipsum de te iudicabit, seu causa erit, ut de te iudicetur. 3. Diuinæ Nemesis permittitur, ut in pœnam talionis vicissim ab alijs hominibus temerè iudicentur, qui alios temerè iudicauerunt. Quamuis non necesse est, ut hîc spectentur omnes iudicij qualitates, sed sola curiositas seueritasq; iudicandi. Quæ enim curiositate atq; seueritate de alijs iudicauerimus, eadem de nobis etiam Deus iudicabit; quia quantò nos erga alios erimus seueriores, tantò etiam Deum Iudicem erga nos seueriorem experiemur.

Itaque

Itaque, quando dicitur: *Nolite iudicare, ut non iudicemini*, non solum prohibetur, ne injurias à proximo acceptas alta mente repostas teneamus, aut alios non condemnemus, sed etiam ne iudicemus, ut S. Basilius & Chrysostomus exponunt: immò ne in alienos quoq; mores curiosi simus, atque in ea, quæ ad nos non pertinent, inquiramus. Quærit D. Hieronymus, alijq; sancti & eruditi Doctores, cur? aut qua ratione Christus vetet de alijs iudicare? An non enim subinde tam manifestè aliqui peccant, ut non possit de illis non malè iudicari? Blasphemat alter clarissima voce per plateas; adeò ebrius redit domum, ut totidem casus, quot passus numeret; rapit alterius crumenam, aut expalliat illum; immò occidit illum, me præfente; num iudicabo, eum non peccare? Quid, quòd D. Paulus non tantùm iudicavit, verùm & condemnavit Corinthium illum? Quid, quòd quosdam alios, etiam satanæ tradidit, ut discerent non blasphemare? Petrus an non Ananiam & Saphiram iudicavit? Enimverò, an non Christus Apostolis ipsis tradidit iudicandi de peccatis potestatem? Immò, an non & ijs, qui nomophylaces sunt, & omnibus clarè edixit, *justum iudicium iudicare*? Denique si omnino non est iudicandum, ut ratiocinatur S. Hilarius, cur dicitur: *in quo iudicio iudicaveritis, iudicabimini*? Nimirum, si iustitiæ fuerit conforme iudicium vestrum, iustitiæ merces vicissim vobis decerneretur. Ut his quæstionibus satisfaciat, è S. Hieronymo intelligendum est; Christum non prohibuisse, sed docuisse iudicare. Nam 1. haudquaquam prohibuit eos, qui non solum publicam potestatem, sed publicam quoque habent obligationem de alijs iudicandi: quales sunt iudices & magistratus, quales & Apostoli extiterunt. 2. Non prohibuit iudicare de criminibus claro die, & palàm factis, de quibus S. Paulus loquitur: *Quorumdam peccata manifesta sunt precedentia ad iudicium*. 3. Non prohibuit etiam iudicare de dubijs, modò non ultra, quàm quò nos ducunt iudicia, iudicemus. De quibus ergo dixit: *Nolite iudicare, & non iudicabimini*? Nimirum de ijs, quæ benè & malè interpretari possumus, prohibet nos malè iudicare. Quia ita charitas exigit, quæ *non cogitat malum*. Caruit ergo charitate Pharisæus ille, qui & Christum, & Magdalenam iudicavit, de quo dicitur: *Videns autem Pharisæus, qui vocaverat eum, ait intra se, dicens: Hic si*

III.

S. Basilius in
reg. b. eu. 164.
S. Chrysost.
hom. 24.
S. Hieron. in
c. 7. Matthæi.

1. Cor. 5. 3.
1. Tim. 1. 20.
Act. 5. 1.
Matth. 16. 19.
& 18. 18. 20.
21. & 21. 15.
Ioan. 7. 24.

1. Tim. 5. 14.

1. Cor. 13. 7.

Luc. 7. 39.

efficit

esse Prophetam, sciret utiq, quæ, & qualis est mulier, qua tangit eum: quia peccatrix est. Neque verò ea solùm, quæ dubium est, quo animo fiant, in meliorem partem sunt trahendæ, sed etiam res ipsæ dubiæ in meliorem partem sunt trahendæ, *Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat, aut cadit: Item: Tu autem, quid iudicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Ac rursus. Non ergò amplius inuicem iudicemus: sed hoc iudicare magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum.* Præcipue autem illud prohibet Christus, ne cum ipsi iisdem, aut maioribus fortè peccatis scatemus, de aliorum culpis minoribus curiosè iudicemus. Hinc addit: *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides?* Et Apostolus: *Propter quod, ô homo, inexcusabilis es, omnis, qui iudicas: in quo enim alterum iudicas, te ipsum condemnas: eadem enim agis, quæ iudicas.* Tales iudices qui sunt, merentur utique ut vicissim & à Deo, & ab hominibus iudicentur. Et quidam satis foret, si eiusmodi hominibus terribile iudicium diuinum esset metuendum, sed quia multi, de futuris rebus parum sunt solliciti, magisq; curant præsentia, Deus etiam in præsentia vita Midas & temerarios istos iudices affligit pœna talionis.

IV.

Athenæus
lib. 10.

Ex Athenæo liquet, apud veteres solennem fuisse, inter propinandum, vocem, *ισορ ισος*, quibus verbis significabatur, pares esse cyathos. Aequalibus enim cyathis bibere, mos erat olim in comperationibus Græcorum, ut æquè magnis poculis respondere cogeretur, cui magnis poculis fuerat propinatum. Sic etiam quidam Ethnicorum censebant, par pari in iniurijs referendum. Existimabant enim semper nos tales esse oportere in alios, quales in nos illos experimur; ut juxta Medeam Euripideam amicis simus amici, inimicis infesti, in perfidos perfidi, in parcos parci, erga clamorosos clamosi, in impudentes improbi: denique ut utcumq; meritum merito simili retaliemus. Quo pacto & conuitium conuitio Comicus vult esse compensatum, cum ait: *Quod ab ipso allatum est, sibi id esse relatum puset.* Nequaquam similis est lex Christi, cum ait: *In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* Nemo enim, qui malum accepit, tenetur malum reponere. Mundi hæc sapientia, diaboli malitia est, contra quam Apostolus scribit: *Nolite*

Terent in
Prologo.
Pho: m.
Matth. 7. 1.

Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: Nulli malum pro malo reddere: immò, vt Christus nos iussit diligere inimicos, & benefacere his, qui oderunt; ita & Paulus de se ipso scripsit: *Maledicimur, & benedicimus: persecutionem patimur, & sustinemus: blasphemamur, & obsecramus.* Et hoc ipsum didicit à Christo, qui cum malediceretur, non maledicebat; cum pateretur, non comminabatur. Vt autem maledicta maledictis non sunt reponenda, ita neque iudicij temerarij iudicia temeraria sunt à nobis compensanda, quia vt S. Iacobus dicit: *Qui iudicat fratrem, iudicat legem.* Legis enim sibi partes vsurpat, secundum quam debet iudicari. Et addit: *Si autem iudicas legem, non es factor legis, sed iudex:* cum tamen lex Dei nobis data sit, vt eam faciamus, non vt quolibet secundum eam iudicemus. Itaque non iubet Dominus, vt malum pro malo reddamus; sed ne vlli malum inferamus, prædicit & minatur, malum nobis vicissim pro malo illatum iri, si iudicij suffragijsq; nostris Panidem imitemur, & malum bonum, bonum malum esse censeamus.

Vitalius admirandi zeli diuini monachus aliquando de prostibulo, in quo pudicitia vernalis habebatur, egredi conspectus est. Transibat tunc fortè & alter æquè in iudicia, atque in æmulationem libidinis præceps. Nam temerè iudicabat, monachum in tabernam meritoriam non alia de causa intrauisse, quàm vt, sicut ipse faciebat, sectaretur voluptatem, libidinemque suam exple- ret. Itaque impetu quodam animi colaphum illi incussit, cum hoc epiphonemate: *Vsq; quo, pessime illusor Christi, non emendas te ab his nequijs tuis?* Vix hæc dixerat, cum adfuit Stygius Alastor, immò in eo diuina Nemesis siue Adrastia, quamquam deformi & Ethiopico vultu, atque ei vicissim manu excussisima alapam pro alapa impegit; adeò vt in terram prolaberetur. Adibat autem Vitalis prostibula, & infamia meretricum lustra, vt miserrima Veneris mancipia à turpi corporis questu auocaret; oblataq; pecunia vel vnus noctis continentiam pacisceretur. Quali mente etiam S. P. Noster Ignatius, Romæ, instituit in æde D. Marthæ Cœnobium, in quod mulierculas à turpi questu abductas ipsemet sa- penumero, ne perirent, vel in matrona alicuius honesta domum, institu- endas ad virtutis studium, id atatis vir, & Generalis Præpositus deducebat.

V u u

Rom. 12. 17.

Matth 5. 44.

1. Cor. 4. 11.

1. Petr. 2. 23.

Iac. 4. 11.

V.

Ex vitis SS.
PP. part. 1.

Petr. Ribad.
lib 3. vitæ S.
Ignatij c. 9.

cebat. Quo in genere, Leonora Osoria (ea Ioannis Vega Casarei apud Pontificē Legati erat uxor) pietas, atq; benignitas in primis enituit. Cū autem Ignatio obiceretur, in curandis huiusmodi mulierculis uale operam poni, quippe qua in uitijs jam occalluissent, facileq; reuerterentur ad uomitum: Minimè sanè, inquit Ignatius: sed si omnibus mea uita curis atque laboribus id possim efficere, ut uel unam noctem peccato uacuum praterire istarum aliqua uelit: omnes ego quidem uentos contendam, ut uel illo tam exiguo tempore Deus ac Dominus noster non offendatur: etiamsi sciam illam statim in ingenium redituram.

VI.

Contemnebat itaque hominum de se iudicia Ignatius, dummodo uel unum lethiferum peccatum posset impedire. Quod etiam fecit Vitalius. Quamquam in hoc Deus peculiariter uoluit ostendere, eos, qui iudicari in diuino tribunali non uellent, nequaquam debere alios iudicare, etiam in rebus, quæ magnam mali apparentiam præ se ferunt. Quo iudicij fræno etiam S. Ioannis Eleemosynarij Sanctitas eluxit, per Vitalium probata. Opera pretium est, ad temeritatem iudiciorum compescendam, in quam admodum prouisi sunt mortales, totam ex Heriberto Rosweydo historiam apponere. Ita enim apud eum illa legitur. Senex quidam magnus, quasi annorum sexaginta, audiens tales res beati (Ioannis Eleemosynarij) uoluit tentare eum, si posset uerbis suaderi, & ad scandalum facile inclinari, & ut contingit, si condemnaret aliquē. Et habitans prius in monasterio Abbatis Seridonis, exiit & uenit Alexandriam; & sumit conuersationem hominibus quidem reprehensibilem, sed Deo gratam, qui dat (ut ait Dauid) singulis secundum eorum. Ingrediens itaq; ciuitatem, scribit omnes, quæ nota erant meretrices, & cœpit laborare opuscula, & accipere per singulos dies siliquam unam. Cū ergo occumberet sol, manducabat unius arei lupinos, & intrabat ad unam meretricum: & dabat ei areos nummos, & dicebat; Dona mihi noctem istam, & noli fornicari. Et manebat iuxta eam, nocte illâ, obseruans eam ne fornicaretur. Stabat ergo à uespere in uno angulo cellule, ubi dormiebat mulier, psallens & orans pro eâ, & mittens genuflexiones usq; ad auroram: & exiens accipiebat uerbum ab illa, quod nulli diceret actionem eius. Ita agebat semper, quousq; una earum manifestauit uitam eius, quod non, ut fornicaretur, intraret ad eas, sed ut saluaret. Orauit senex & cœpit mulier a Damonio uexari, ut per illam

Heribert.

Rosweyde lib.
1. de uitis PP.
in uita S. Io.
Eleemosyna
rij c. 35.

Psal. 19.

cetera

cetera timerent, & non manifestarent eum omni tempore vita eius. Dicebant ergo quidam ei, qua a demonio vexabatur: Quid est? Reddidit Deus, quoniam mentita es. Vt fornicetur enim ingreditur pessimus iste, & non est aliud aliquid. Iam enim & S. Vitalis (hoc quippe nomen erat ei) volens hominum gloriam fugere, & animas a tenebris remocare, dicebat audientibus cunctis, cum laboraret in opere, & solueret vesperi: Eamius modo, domina talis expectat nos. Vbi ergo erat ordo ipsius? Multis ergo criminantibus & illudentibus illi, dicebat: Numquid ego non vestio corpus, ut omnes? Aut Monachus solis iratus est Deus? Verè & ipsi homines sunt, ut omnes. Dicebat itaq; ei quidam: Accipe tibi unam mulierem Abba, & muta vestimentum tuum, ut non blasphemetur Deus per te, & habebis iudicium, qua scandalizantur, animarum. At ille respondens illis iterum, dicebatq; se demonstrans quasi iratum: Verè non obaudiam vobis, ite à me. modo nihil aliud faciam, ut vos non scandalizemini, nisi accipiam mulierem, quatenus curam habeam domus, & faciam malos dies. qui vult scandalizari, scandalizetur: & det frontem in parietem. Quid vultis ex me? Numquid iudices constituti estis super me à Deo? Ite, de vobis curam habetote, vos pro me Deo non reddetis rationem. Vnus est Iudex, & sancta dies iudicij, qui singulis reddet secundum opera eorum. Dicebat autem hac clamans. Quidam ergo ecclesia defensorum, hac multoties audientes ab eo, referebant Patriarcha quod fiebat. Deus verò sciens, quòd nollet ille sanctus offendere Abbatem Vitalium, induravit cor eius, ne crederet eis. Recordabatur enim antè memorati eunuchi: sed increpavit vehementer eos, qui contra Vitalium Abbatem accusationem ei afferebant, dicens ad eos: Quiescite accusare monachos. An nescitis, quòd circa sancta memoria Constantinum Imperatorem actum fuisse, conscriptiones, qua de eo leguntur, contineant? Quoniam, ait, quidam non timentes Deum, cum celebraretur secunda Synodus in Nicæa, cæperunt contra se dare in scriptis famas turpes beato illi Imperatori: quidam Clerici quidem existentes, quidam monachi: & ad faciem adducens sanctus Dei Constantinus accusatorem & accusatum, utrumq; audiuit. Et cum inuenisset multas talium criminatum veras esse, afferens ardentem cereum, incendit omnes, qua data sunt in scriptis, malas opiniones, dicens: Verè si proprijs oculis vidissem Sacerdotem Dei, vel aliquem eorum, qui monachico habitu circumamicti sunt, peccantem: chlamydem meam explicarem, & cooperirem

eum, ne ab aliquo videretur. Nam & in seruum Dei illum, videlicet eunuohum, ita putastis, & misistis me extra viam, & feci anima mea peccatum magnum. confundens ergo eos multum absoluit. Seruus autem Dei Vitalius à propria operatione non cessabat. Deprecabatur ergo, ut quibusdam post mortem eius in somnis manifestaret Deus: ut non imputaretur in peccatum his, qui scandalizabantur in eum: eò quòd rem, quam agebat, dicerent scandalo esse plenam; & non haberet homo peccati iudicium ex eà quidquid locutus fuisset. Multas igitur de talibus mulieribus in compunctionem induxit hac operatio eius: & maxime, quando videbant eum nocte extendentem manus, & orantem pro unaquaq; earum: propter quod quedam earum à fornicatione cessabant, quedam verò accipiebant viros, & pudice conuersabantur: quedam verò & modis omnibus mundum relinquentes, singularem vitam ducebant. Nullus tamen sciuit, usq; ad eius dormitionem, quòd ipsius admonitione & oratione impudica muliercula à fornicatione cessarent. Unde quodam die exeunte eo à primà talium mulierum diluculo, obuiat ei quidam homo immundus, intrans ad fornicandum cum eà: & cum vidisset sanctum Vitalium ex eà egredientem, dedit ei alapam in faciem, dicens ad eum: Usquequò pessime illusor Christi, non emendas te ab his nequitijs tuis? Qui dixit ad eum: Crede mihi, accipies alapam à me humili, ut rota Alexandria colligatur ad clamores tuos. Nondum breui tempore exacto, dormiuit cum pace in cellulà suà S. Vitalius, nemine sciente omnino. Habebat enim valde pusillam cellulam, super locum, qui dicitur Porta Solis. Unde & plerumq;, cùm collecta celebraretur iuxta cellulam eius in ecclesià Metra, conuenientes quadam muliercularum harum, ad alterutras dicebant: Eamus, eamus: iterum Abbas Vitalius collectam habet. Et venientibus eis, curabat eas. Igitur dormiente eo, ut pradietum est, in proprià cellulà, & nullo sciente, mox quidam demon tamquam Ethiops deformis, adstet ei qui dederat alapam Abbati Vitalio, & dat ei alapam, dicens: Suscipe alapam, quam misit tibi Abbas Vitalius. Et cadens statim cepit spumare. Congregata est igitur, secundum prophetiam Vitalij, penè tota Alexandria in violentiam, quam patiebatur a demone: & maxime, quia sonitum data ei alapa audierunt quidam, quasi ad unius iactum sagitta. Post aliquantas verò horas, in mentem rediens is, qui patiebatur, scidit vestimenta pectoris sui, & encurrit ad cellulam clamans & dicens: Culpam feci tibi, serue Dei

Vitali

Vitali, miserere mei. Cucurrerunt verò cum eo omnes audientes. Cùm peruenisset ad cellulam sancti, exijt iterum demonium, jactans eum omnibus adspicientibus. Et cùm ingrederentur intrò hi, qui cum eo cucurrerunt, inuenerunt sanctum stantem in geniculis suis, & orantem, & animam Domino tradentem, & in pavimento scripturam huiusmodi: VIRI ALEXANDRINI, NOLITE ANTE TEMPVS IVDICARE, QUOADVSQVE VENIAT DOMINVS. Constebatur verò & homo, qui à demonio vexabatur, quod sancto fecerat, & quod dixerat sanctus ei. Recitata ergo sunt beatissimo Ioanni Patriarcha omnia, quae circa S. Vitalium acta sunt: & descendens cum clero, venit ad corpus S. Vitalij: & cùm vidisset superscriptionem, dixit: Verè hanc humilis Ioannes per Deum euasit, nam alapam, quam accepit qui patitur, ego acciperem. Tunc itaq; omnes fornicariae, & quae abrenuntiauerunt ex eis, & viros susceperant, cum cereis & lampadibus praebant eum flentes & dicentes: Perdidimus salutem nostram & doctrinam. Enarrabant enim iam conuersationem eius omnibus: & quoniam non propter turpem rem ad nos intrabat: & quia numquam aliquando vidimus eum super latus dormientem, aut vniam tenentem ex nobis manu suà. Et reprehendentibus eas quibusdam & dicentibus: Quare haec non omnibus dicebatur, sed scandalizabatur in eo tota ciuitas? enarrabant iam capitulum, quod circa eam gestum est, quae a demonio vexationem sustinuit, & quia hoc timentes tacebamus. Sepulto ergo eo in multo honore, permansit is, qui ab eo correctus, & sanus factus est, faciens memoriam eius. Postmodum autem & reuertit in saeculo, ingressus monasterium Abbatis Seridonis in Gaza, & suscepit cellulam Abbatis Vitalij secundum fidem, & in eà permansit vsq; ad mortem suam. Et sanctissimus Patriarcha multas gratias egit Deo, quia non permisit eum peccare in seruum suum Vitalium. Multi autem multum ex tunc in Alexandria profuerunt sibi, & hospitio recipiebant monachos: & monebantur, ut non condemnaretur aliquis ab eis, sicut euenerat. Fecit autem & sanitates post mortem honorabile nomen S. Vitalij per diuinam gratiam: cuius orationibus det nobis Dominus bonam conuersationem, & misericordiam in die, quando manifestabit abscondita hominum, & nuda faciet consilia cordium.

Prolixior hæc historia verbatim mihi visa est referenda, quia ad nullum peccatum humana malitia est pronior, quàm ad temerè

V II.

Vuu 3

judican-

judicandum; quod tamen tantò minùs æstimamus, quantò frequentius, & velut consuetudine in contemptù tracta, committimus. Magis itaque auersaturi vitaturiq; hanc temeritatem esse-
 mus, si quoties alios iudicando percutimus, vicissim illico reper-
 teremur, ac velut colaphum pro colapho recipereamus. Multa
 autem in hac historia sunt consideratione digna. Nam 1. potest
 hoc factum S. Vitalij accenseri iis, quæ admiranda in Sanctis, non
 imitanda dicuntur. In multis enim graue periculum esset, adire
 domos lenociniis plenas, & totas noctes in angulo talis cellula,
 iuxta leuiculam mulierem dormientem excubare. Nam *qui amat*
periculum, in illo peribit. Non omnes sunt ætate tam senes, nec
 tam maturi virtute, nec mente tam constantes, neq; tam arden-
 tes charitate, vt à Cupidinis igne non possint inflammari. Neq;
 sanè omnes tam piè vigilarent, neq; tam sollicitè Deum preca-
 rentur. 2. Aliquid debemus proximo, vt eum exemplo non of-
 fendamus; neq; à malo dumtaxat, verùm etiam à specie mali ab-
 stinere. Itaque non in quouis probaretur, si Vitalium hinc vellet
 imitari. Ex peculiari tamen Dei instinctu Sanctus iste in mere-
 tricias domos intrauit, sicut alii nonnulli in ardentis fornaces, &
 medias flammis, vt apparet, Deo non difficile esse, homines in
 maximis periculis conseruare. 3. Duobus autem miraculis de-
 monstrauit diuina bonitas, cum instinctum à se esse profectum,
 cum voluit & meretricem arcana pendentem, & temerarium illù
 injustè percutientem à malo dæmone insidari. 4. Duas insuper
 alias ob causas id consilium Vitalio suggestit. Siquidem eo virtu-
 tem Ioannis Eleemosynarij illustrauit pariter, & vitium ganeonis
 illius oculis hominum exposuit. Nec ganeonis tantùm, sed pluri-
 morum quoque aliorum, qui idem iudicium de castissimo viro
 tulerunt.

VIII.

Ioannes autem Eleemosynarius tantò plurius est faciendus, &
 verè inter perfectos accensendus, qui non scandalizantur, quia
 non solùm Vitalium non iudicauit more vulgi, sed etiam aded
 non offensus est, more eorum, qui dixerunt: *Quare cum publicanis*
& peccatoribus manducat magister vester? vt cogitaret, multas illo
 ingressu virtutes posse exerceri. Sciebat enim à quibusdam San-
 ctis talia fieri, vt ab hominibus contemnantur; à quibusdam, vt
 morc

Psal 118 165.
 Matth. 9 11.

III

more Domini sui, existiment, se missos esse ad oues, qua perierunt, quærendas & saluas faciendas. Vnde & ipse ad Zacchaũ & alios publicanos, quin & ad Pharisaeos ipsos diuertit. Quia non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in calis est, vt pereat vnus de pusillis istis. Quo pacto etiam, ne Nepris sua scortum facta periret, eremita Abrahamus, mutato habitu ad eam intrauit, specie quidem tamquam peccaturus, re autem ipsa, vt eam è sordibus ac peccatis extraheret. Tali mente etiam Vitalium itare ad meretrices cogitauit Ioannes Eleemosynarius. Magna hæc virtus fuit, videre, vel audire ingredientem aliquem in lupanar, & mali nihil de eo suspicari, nihil sinistrum cogitare. Potuisset illi occurrere Phinees, & Israelitæ, quorum isti, ob similem ingressum in lachrymas, ille in maximam indignationem, concitati sunt. Et ecce vnus de filijs Israel intrauit coram fratribus suis ad scortum Madianitidem, vidente Moysè, & omni turba filiorum Israel, qui flebant ante fores tabernaculi. Quod cum vidisset Phinees filius Eleazari filij Aaron sacerdotis, surrexit de medio multitudinis, & arrepto pugione, ingressus est post virum Israelitem in lupanar, & perfodit ambos simul, virum scilicet, & mulierem in locis genitalibus. Cessauitq; plaga à filijs Israel. Placuit ergo Numini illud iudicium & Phinees, & Israelitarum, & tamen non placuit hoc iudicium, quod de Vitalio isti tulerant, quorum vnum inflata alapa, immissoque immundo spiritu, ob suam temeritatem castigauit.

Matth. 15. 24.

Matth. 18. 14.

S. Ephræm de erem. Abrahamo.

Num. 25. 6.

Nimirum aliud est, iudicium ferre de leuis armaturæ homine, aliud de viro in virtute diu probato, qualis fuit Vitalius sexagenarius, inter Sanctos educatus, & tot annis sanctè conuersatus; de quo etiam non sanctos adeunte, nihil debebat, nisi sanctum iudicari. Immo laudabiliter facit, qui etiam de plebeio non laudabile quiddam faciente iudicium suspendit, vel excusationem quærit. Non iudicemus quemquam, ait S. Ephræm, quia non nouimus eius penitentiam: neq; si quid videntem, aut loquentem aspexerimus, cum nobis exploratum non sit, quo modo in sua cella vitam degat; aut cuiusmodi erga Deum laborem subeat. Ideò vnumquemq; nostrum oportet sibi ipsi ascendere, quia singuli nostrum Deo rationem reddituri sunt. S. Ambrosius, non iam alapam, pro alapa, neq; humanum iudicium temerarium (quod tamen plerumque etiam pro temerario

IX.

S. Ephræm. par. 4.

rario

S. Ambr. ser.
20.
Luc. 6. 37.

rario iudicio reponitur) sed diuinum, & iustum, & seuerum docet, pro temerario patiendum, ita enim loquitur: *Graue est de alio iudicare.* Vnde & scriptum est: *Nolite iudicare, & non iudicabimini, cum enim vnusquisque sit suorum conscius peccatorum, quo modo potest de alterius iudicare peccato? Iudicet de alterius errore, qui non habet, quod in se ipso condemnet. Iudicet ille, qui non agit eadem, qua in alio putauerit puniendam, ne cum de alio iudicat, in se ferat ipse sententiam. Iudicet ille, qui ad pronuntiandum nullo odio, nulla offensione, nulla lenitate ducatur.* Itaque dignus fuit ille impurus homo, qui ipse Veneris causa ibat ad meretrices, vt, quia Vitahium eodem animo illuc subire iudicabat, eumque idcirco verberare non verebatur, vicissim quoque ipse verberaretur; & palam fieret vbiq; Alexandria, eum reuera esse, quod in altero temere iudicauerat.

X.

S. Basil. in re-
gulis breuior.
q. 164.
Matth. 7. 1.
Ioan. 7. 14.
Rom. 14. 10.

Hæc de iudicio temerario dicta, non tollunt omne iudiciũ. Vnde S. Ambrosius adiecit: *Iudicet ille, qui ad pronuntiandum nullo odio, nulla offensione, nulla lenitate ducatur.* Et S. Basiliius ait: cum Dominus aliàs dicat: *Nolite iudicare, & non iudicabimini: aliàs verò: Iustum iudicium iudicandum esse praeceperit, nequaquam in vnuersum interdicitur nobis, quò minus iudicemus, sed in iudicio faciendo, iubemur delectum habere, quem dilucide monstrauit nobis Apostolus, qui de his quidem, qua posita sunt in libera cuiusq; potestate, dixerit: Tu autem, quid iudicas fratrem tuum? Et iterum: Non ergo amplius inuicem iudicemus. In his verò, qua displicent Deo, eos reprehendat, qui non iudicant.* Itaque, teste S. Augustino. *Duo sunt, in quibus temerarium iudicium cauere debeamus: cum incertum est, quo animo quidque factum fuerit: vel cum incertum sit, qualis futurus sit, qui nunc vel bonus, vel malus apparet. Si ergo quispiam, v. g. conquestus de stomacho ieiunare voluit, & tu id non credens, edacitatis vitio tribueris, temere iudicabis. Item si manifestam edacitatem ebriositatemque cognoueris, & ita reprehenderis, quasi numquam illa possit corrigi atq; mutari, nihilominus temere iudicabis. Non ergo reprehendamus ea, qua nescimus, quo animo fiant; neq; ita reprehendamus, qua manifesta sunt, vt desperemus sanitatem. Esitabimus iudicium, de quo nunc dicitur: Nolite iudicare, ne iudicetur de vobis.*

S. Augustin.
lib. 2. de ser.
Domini in
monte c. 18.

de vobis.

CAPVT